ſalutem noſtrā in medio terre. Eſaie.xliij. Seruire me feciſtis in peccatis veſtris: ⁊ quāto vilius fuit iſtud ſeruitiū ſcʒ curare immundicias noſtras: tanto deuoti⁹ debemus ei ſeruire. Nos emit.j.Cor.vj. Empti eñ eſtis precio magno ⁊c. ⁊ quāto p̄cioſiori p̄cio nos emit: tanto deuotius ei ſeruire debemus.j.Pet.j. Non corruptibilibus auro ⁊ argento redem.c.de va.ve.con.pater.traditōis ſ p̄ci.ſan.qua.ag.incon.⁊c. Item ſcd̄a cauſa eſt q2 honeſtū eſt ei ſeruire tāto dño. Boe. Cui ſeruire regnare eſt. Cuius agi frenis ſumma libertas eſt. Eccli.xxiij. Gloria magna ē ſequi dñm. Tercia cauſa eſt: q2 vtile eſt. Job.xvij. Volo pater vt vbi ego ſum illic ſit mi.meus. Eſaie.lxv. Ecce ſerui mei come. ⁊ vos eſu.ſerui mei bi. ⁊ vos ſi.⁊c. Dicit ergo (ſeruite dño) nō dyabolo.iij.Regū.xviij. Si dñs eſt deus: ſequimini illū.ſi aūt baal ſequi.illū. Item (dño) nō dominis ſ ſoli dño Math.vj. Nemo pōt duob⁹ dñis ſeruire. Vñ.j.Reg.vij. Preparate corda vr̄a dño ⁊ ſeruite illi ſoli: ſ oportet vt hoc ſeruitiū fiat cum timore ne p negligentiā detur pet̄.vnde ſubdit: (in timore) Eccleſiaſtes.vij. Qui timet deum nihil negligit. ſ q2 ex timore niſi habeat̄ cum ſpe et gaudio: naſcit̄ deſperatio: ideo addit: (⁊ exulta.ei.) Pſ. Letet̄ cor meū vt ti.vo.t. ſ iterum ne ſpes ⁊ exultatio preſumptionem generet.addit (cum tremore) Grego. Spes ſine timore luxuriat̄ in p̄ſumtione timor ſine ſpe degenerat in deſperationē. Zach.ix. Exulta ſatis filia ſyon.ſatis dicit: nō parum vt deſperantes: nō nimis vt p̄ſumentes: ſed ſatis vt ſperantes ⁊ exultātes cum tremore: duo erūt in dānatis.ſ.vermis male cōſcie ⁊ pena corpalis gehēne. Eſa.vlt. Vermis eorum nō moriet̄ ⁊ ig.nō extin. Ad primū pōt referri timor cordis. Ad ſcd̄m tremor cordis.

12 **Apprehendite diſciplinam nequādo iraſcat̄ dominus: ⁊ pereatis de via iuſta.**

(app̄.diſci.) i.aduerſa. Duplex ē diſciplina.ſ.eruditio p moleſtias q̄ grece dr̄ fedia.de qua Heb.xij. Omnis diſciplina in p̄nti quidem nō videt̄ eſſe gau. ſ me. Poſtea aūt pacatiſſimū.ſ.exer.p eā red.iuſticie. Itē dr̄ diſciplina eruditio p doctrinaʒ de his duobus. Pſ. Et diſciplina.t.corm.in fi. ⁊ diſci.⁊c. de prima dicit ergo (app̄hēdite diſci.) ſcʒ aduerſitatum ⁊ correctionū. Eccli.ij. Omne qd̄ applicitū tibi fuerit accipe ⁊ in dolore ſuſtine: ⁊ in humilitatē.t. patiētiam habere: ⁊ ſubiungit ſtatim cauſam: qm̄ in igne p̄bat̄ aurum ⁊ arg.hoies v̄o receptibiles in camino humi. Prouer.xxx. Diſciplinam dñi fili mi.ne abi.neqʒ deficias cum ab eo corri.quem eñ diligit dñs corripit: ⁊ dicit glo. (apprehēdite) aduerſa quaſi p̄ſidium ⁊ munimentū vñ quidam fortuna miſerrima tuta. Item Greg. Quāto lignū fortius p̄cutit̄.tanto terre cui heret magis infigit̄ ⁊ ſubiungit tres cauſas quare app̄hendenda eſt diſciplina. Prima vt euitet̄ ira dei: ibi (neqn̄) i.ne aliqn̄ (iraſcat̄ dominus) nō dubitauit p̄pheta de hac ira q̄ntum ad ſeip̄m: ſ dubitatiue dixit q̄ntum ad opinionem ſtultorum.vel ſic (neqn̄ iraſcat̄ dñs) q2 raro in hoc ſeculo iraſcit̄: ſ diu ſuſtinet. Scd̄a eſt cauſa ne amittat̄ conſortium ſanctorū in p̄nti: ibi (⁊ pereatis de via iuſta) i.iuſtorū.ſ.de bona operatione noſtra ad peccatū declinado. Grego. Melius eſt ardere flama febriū q̄ʒ viciorū. Tercia cā eſt ne incurratur eterna damnatio. ⁊ amittat̄ eterna beatitudo.

R Diſciplina duplex

S Diſciplina dei ſiue correctio app̄hendēda trib⁹ de cauſis.

13 **Cum exarſerit in breui ira eius: beati omnes qui confidunt in eo.**

(ira eius) q2 breue eſt tp̄s: ⁊ tunc nihil erit patiētie: q2 nō dabit tunc locū p̄nie Eſa.xxx. Ardēs furor eius.vel ideo dixit (in breui) q2 in iudicio ſimul nō ſeparatim oia diſcutiet. ⁊ tunc beati erunt nō ſolum ſecuri (oēs qui cōfidunt in eo) i.valde fidūt.i.totā fiduciā ponūt in eo ecōtrario maledictus erit qui cōfidit in hoie. Hiere.xvij. Item ira dei attendit̄ in p̄nti ardet iam in aiabus damnatorū exardeſcet in futuro in aia ⁊ corpe.

Pſalmus III

Pſ.3 A Figura

Domine quid multiplicati ſūt) Titulus pſ. dauid cum fugeret a facie abſalon filij ſui. Legit̄ ij.Reg.xv. q cum dauid fugeret a facie abſalō cōſilio achitophel irruit ſup eum in iſrl̄. ⁊ dauid cū archa nudis plantis exiuit de hirlm. ⁊ tunc ſecutus eſt eum abſalon ⁊ capite eius ad arborem p capillos ligato. interfect⁹ eſt a Joab qd̄ intellexit dauid accidiſſe ſibi p homicidio vxie: ⁊ adulterio Berſabee ſm qd̄ p̄dixerat ei Nathan.ij.Reg.xij. Non recedet gladius a domo tua vſqʒ in ſempiternuʒ huic hyſtorie alludit titulus: ſ potius agit de ſignificato q̄ʒ de ſignificante. Dauid enim chriſtum. Abſalon iudam ſignificat. Abſalon dicitur quaſi abbaſſalon.id eſt pax patris. Abba enim pater. Salem pax interpretatur. Abſalon perſecutus eſt dauid: ita iudas chriſtuʒ. Dauid fugit a facie abſalon. ⁊ xp̄s a iuda cum aſcēdit cum diſcipulis ſuis in mōtem orare Matth.xxvj. Vel fugit a facie iuda: cū gr̄a ei⁹ iudā deſeruit. Et eſt pſ. iſte primus eorum q̄ breuiter agunt de paſſione ⁊ reſurrectōne xp̄i: ⁊ eſt ſenſus tituli talis. Pſ. iſte atribuit̄ dauid.i.xp̄o qui hic loquitur Pſ. Dico agens de eo qd̄ figuratum eſt cum fugeret dauid a facie abſalon.ſ.de fuga xp̄i a facie iude de paſſione ⁊ reſurrectione q̄ oīa in illa hyſtoria figurata fuerūt: ⁊ ſicut in alio pſ.ſ. Quare fremuerūt: fuit interrogatio interrogationis: ita in hoc pſ. ponit̄ interrogatio admiratōis. Propheta ergo in admirationē p̄rumpit dicēs (Dñe q̄d multi.ſunt.) Et notatur q in primo pſ. Egit p̄pheta de beatitudine. In ſcd̄o de via ad beatitudinem. In hoc agit de eo p qd̄ eſt via ad beatitudinem.ſ.de paſſione. Et diuidit̄ pſ. iſte in duas ptes. In prima pte ponit partes oppoſitas a ſimilitudine pugnātium. Scd̄o finis rei oſtendit̄.i.reſurrectio: ibi (ego dormiui ⁊c.) Prima pars diuidit̄ in tres partes. In prima agit de p̄ſecutoribus. In ſcd̄a de pſona adiuuantis: ibi (tu aūt dñe) In tercia de pſona pugnantis: ibi (voce mea) In primo aggrauat pſecutioneʒ inimicorum. Primo oſtendēdo eos eē multos: ibi (multiplicati ſūt (Scd̄o crudeles: ibi (qui tribulāt me.) Tercio detractores: ibi (multi inſur.) Quarto inuitātes ad deſperatiōes: ibi (multi di.⁊c.) igit̄ vt p̄diximus p̄pheta in admirationem p̄rumpens dicit.

Domine quid multiplicati ſunt qui tribulant me: multi inſurgunt aduerſum me. 1

(Dñe) deus pater (multipli.ſ.) p adiunctionē iude. Pſ. Multiplicata eſt ſup me iniquitas ſupborum (qui tribulant me) ecce crudelitas. Hiere.xij. Facta eſt hereditas mea quaſi leo in ſilua (multi inſurgunt aduerſum me) detrahentes ⁊ falſum teſtimoniū ferentes Mathei.xij. In beelzebub ⁊c. Pſ. Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam inſurrexerūt in me teſtes iniqui ⁊c. vt in me vindicent velut in latronem ⁊ ſubuertentem legem ⁊ p̄hibentem tributa dari ceſari ⁊ blaſphemantem. Luce xxiij. Inſurgere ad vindictam. cōſurgere ad auxilium. aſſurgere ad honorem.

Multi dicunt anime mee: nō eſt ſalus ipſi in deo eius. 2

Vt Mathei.xxvij. Si filius dei es deſcende de cruce. et Luce.xxiij. Si tu es rex iudeorum ſaluum te fac. Nota q multiplicantur mali quadrupliciter: ⁊ boni quadrupliciter. Mali multiplicantur in numero. Pſal. (Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei qui oderunt me gratis) Item in temporalibus. Pſal. A fructu frumēti vini ⁊ olei ſui multiplicati ſunt) Job.xxj. Bos eorum concepit ⁊ non abortiuit. Vacca peperit ⁊ non priuata eſt fetu ſuo. Egrediuntur quaſi greges paruuli eius. Item in peccato. Pſal. Appone iniquitatem ſuper iniquitatem. Eſaie.v. Ve qui trahitis iniquitateʒ in funi.va. Oſee.iiij. Homicidium ⁊ adulterium ⁊c. Item in ſupplicio. Pſal. Induantur ſicut dyploide confuſione ſua. Eſaie vltimo. Vermis eorum non morietur ⁊c. Boni multiplicantur. Numero Eſaie.liiij. Letare ſterilis que nō paris. Erumpe ⁊ clama que non parturiebas. quia plures filij deſerti q̄ʒ ei⁹ qui hab.vi. Item in temporalibus Canticorum.ij. Leua eius ſub capite meo: ⁊ dextera illius amplexabitur me. In virtutibus. Pſal. Ibunt de virtute in virtutem: donec videbitur deus deorum in ſyon. In premio Luce ſexto. Menſuram bonam ⁊ confertam ⁊ coagitatam. Eſa.lx. Tunc videbit̄ ⁊ affluent ⁊c.

B Mali multiplicāt̄ q̄drupliciter ⁊ boni quadrupliciter

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

5 ¶Tu autē domine ſuſceptor meus es: glo
ria mea ⁊ exaltans caput meum.
¶Hic agit de pſona adiuuātis.ſ.dei patris:vt oñdat tria
ꝑ que deus pater adiuuat filiū. Primū fuit vnio:ibi (Tu
aūt dñe ſuſc.me.es).i.vniſti diuinitatē humanitati. Pſ.
Beatus qm̄ ele.⁊ aſ. Scðm fuit leticia qua xp̄s homo in
deum letaꝛ:ibi (gloria mea).j.Macha.v. Iudas ⁊ frēs
eius pliabanꝛ p̄lia dñi cum leticia. Terciū fuit cōtempla
tio in qua cōtinue fruebaꝛ:ibi (⁊ exal.ca. meū).i.mentez
meā. Hic aūt eſt remediū cōtra tribulatiōes. Prouerb.j.
Fruſtra iaciꝛ rethe ante.o.pen.ibi:interli.facile laqueos
euadit in terris qui oculos habet in celis:vnde Greg.ſup
principiū Iob dicit. In alto mētem fixerat:⁊ ideo hoſtis
ad eum irrumpe nō valebat. Moraliter pōt exponi de q̄-
Moraliter libet iuſto in tribulatiōe aliqua cōſtituto ⁊ dicente (dñe)
quaſi qui ſolus pōt me liberare (quid multipli.ſunt q̄ tri
bu.me).ſ.motus diuerſarum tentationum ⁊ vtiꝛ verbis
competentibus:⁊ ſm̄ ꝓceſſum belli materialis ⁊ etiā ſpi
ritualis qđ fit in tentatiōne. Primo eñ colligiꝛ exercitus.
Scðo aggrediꝛ aduerſarios. Tercio pugnat minas īferē
do. Ad primum ptinet qđ dicit (multiplica.ſunt ⁊c̄.) Ad
C scðm (inſurgunt) Ad tercium (multi dicunt ⁊c̄.) ſicut ha
Figura beꝛ.iiij. Regū.xviij. Miſit rex aſſyriorum thartā.⁊ rapſa
cem de lachis cum manuvalida in hierlm. Ecce collectio
exercitus:⁊ ſequiꝛ ibi quō agreſſi ſunt. Dicit eñ q̄ aſcen
derunt ⁊venerunt in hirlm:⁊ ſteterūt iuxta aqueductum
piſcine ſupioris ⁊ cōminationibus ſequiꝛ. In quo ꝯfidis
vt audeas rebellare. Si dixeris in dño deo noſtro habui-
mus fiduciam ⁊c̄.ita in bello anime primo colligiꝛ exerci
tus malarum cogitationū quas immittit rex aſſyriorū.i.
dyabolus.⁊ ſunt in eo thartam. qui interp̄taꝛ ſupfluus:
⁊ ſignificat carnem que nō ꝓdeſt q̄cq̄3 Iob.vj. Et rapſa-
ces qui interp̄taꝛ multum deoſculans:⁊ ſignificat mūdū
qui illos deoſculaꝛ qui ꝓſpera ſuccedunt:ſed deoſculan
do tradit vt iudas iſtum exercitum vidēs ⁊ ſentiens vir
penitens timore tactus ſapienter ad eum refugiens dicit
(dñe).q.d.illud.ij. Paral.xx. Cum ignoremus quid age
re debeamus.hoc ſolum ha.reſi.vt ad te noſtros oculos
dirigamus (multiplicati ſunt) in cogitatiōe:⁊ ſic multi.i.
(multipli.inſurgunt aduerſum me) in delectatione (⁊ di
cunt anime mee nō eſt ſalus ipſi in deo eius) qđ fit in fer
uore tentationis qñ a deo ꝓcedit qđ reddit hominem pu
ſillanimē ⁊ quaſi deſperare eum facit q̄ nō poſſit ſupera-
re eam: ſicut in beato Benedicto:qui adeo vexatus fuit
tentatatione carnis q̄ deliberabat redire ad ſeculū.ſic er-
go (domine multiplica.ſunt. inſurgunt dicunt ⁊c̄.) ſ3 ad
quid.fruſtra multipli. ſunt:q2 ſicut diciꝛ.j. Machab.iij.
Facile eſt multos cōcludi in manus paucorum: ⁊ nō eſt
differentia in cōſpectu dei liberare in multis ⁊ in paucis
q2 nō in multitudine exercitus victoria belli ſ3 de celo for
titudo eſt:⁊ ꝓpter hoc etiā inuanum (inſurgunt aduerſū
me) vñ ibidem ſequiꝛ. Nos xͦo pugnabimus ꝓ anima-
bus noſtris. Pſ. Si conſurgat aduerſum me p̄li.in hoc
ego ſpe.⁊ ideo fruſtra dicunt. (Non eſt ſalus ⁊c̄.) quia ſi
cut ibidem d2 ipſe dñs cōteret eos ante faciem noſtram ⁊
cōtra hec tria (tu es ſuſce.me.).i.refugium meū ne mihi
eorum multitudo poſſit nocere:ſicut homini qui in loco
tuto ⁊ firmo ſe recipit:nō poteſt nocere hoſtium multitu-
do:⁊ ideo fruſtra (multi.ſunt) iterum (tu es gloria mea)
dans mihi virtutem gloriam debellādi inſurgētes aduer
ſum me:⁊ ideo fruſtra (inſurgūt) iterum (tu es exultans
caput meū) retribuēs mihi p̄mium ꝓ victoria:⁊ ideo fru
ſtra (dicunt aīe nō eſt ſa.ip.in deo eius)

4 ¶Voce mea ad dominum clamaui:⁊ exau
diuit me de monte ſancto ſuo.
¶Hic agit de prima pſona pugnātis cuius pugna oīo eſt
⁊ oſtēdit oīonē ſuam eſſe diſcretam cum dicit (voce) vox
eñ hois eſt nō irrōnaliu3 aīalium. Item oſtēdit eam eſſe
liberā cū dicit (mea) ⁊ rectā cū dicit (ad dñm) ⁊ deuotā
cū dicit (clamaui) Itē fructuoſam cu3 dicit (⁊ exaudiuit
me) Debet eñ oīo eſſe diſcreta ſicut pat3 ꝑ hoc qđ dicit.
Amos.v. Aufer a me tumultum carnis tue. Item libera D
Greg. Illa vox deum in tribulatione nō inuenit que eum Oratio q̄-
in ꝓſperitate cōtempſit. Item directa. Pſ. Dirigaꝛ ora- lis eſſe d3.
cio mea ſicut incenſum in con.tuo. Item deuota. Pſ. Cla
mor meus in cōſpectu eius in.in au.e. Aug⁹. Qui indeuo
tus orat iudiciu3 ſibi poſtulat. Hic aūt clamor potius fit
corde q̄3 ore:clamor tñ oris valet ad pigritiam excitandā
⁊ ad exemplū:vnde ⁊ dñs in paſſione voce magna clama
uit. Hely hely ⁊c̄. Math.xxvij. Heb.v. In diebus carnis
ſue p̄ces ſupplicationeſq3 ad deum cum clamore valido ⁊
lachrymis offerens:exauditus eſt ꝓ ſua reuerētia:talis
enim oratio mereꝛ exaudiri:vnde ſubdit (⁊ exaudiꝛ me de
monte ſancto ſuo).i.de meipſo qui ſum mons in vertice
montiū. Eſa.ij. Xp̄s eñ deus exaltauit ſe hominē.vel (de
mō.ſ.ſ.).i.iuſticia ſua ſm̄ glo. Ite3 (de mōte ſancto ſuo)
.i.de miſericordia que diciꝛ mōs: q2 miſericordia omnes E
virtutes excedit. Et nota:q̄ xp̄s diciꝛ mons:vt hic.⁊ Da Mons ac
nielis.ij. Lapis exciſus de monte ſine manibus. Itē vir- cipiꝛ mul-
tutes dicunꝛ montes. Luce.j. Exurgens Maria abijt in tipliciter
montana. Itē apoſtoli. Pſ. Leuaui oculos meos in mō
tes.⁊ alibi. Fundamēta eius in mon.ſ. Item montes di-
cunꝛ demones.ij. Reg.j. Mōtes gelboe nec ros nec plu-
uia ve.ſup vos:quia de cetero ros gratie ſup ipſos nō de
ſcendet. Item montes dicunꝛ ſuperbi. Pſ.xcvj. Mōtes
ſicut cera fluxerunt a facie dñi. Item heretici. Pſ. Inter
medium montium pertranſi.aque. Item duo teſtamen-
ta dicuntur montes. Zacharie.vj. Ecce quatuor quadri-
ge egredi.de medio duorum montium. Item nota q̄ cla
mor quandoq3 dicitur vox oris tm̄.iij. Regum.xviij.dixit
Helyas ſacerdotibus Baal. Clamate voce maiore ⁊c̄.qñ
q3 intentio cordis quo Suſanna tacens clamabat. Dan.
xiij. Quandoq3 clamor dicitur cauſa clamoris. Gen.iiij.
Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra.⁊ Gen.
xviij. Clamor ſodomoru3 ⁊ gomo.multi.eſt. Vel ſic: (do-
mine quid multiplicati ſunt) q.di.hoc eſt mirum q̄ mali
me perſequunꝛ.cum hoc ſit eis laborioſum. Hiere.ix. Vt
inique agerent labo. Item cum ſit eis damnoſum. Pſal.
Vſq3quo irruitis in hoiem interficitis vni.vos.ſc3 ipſos
Item cum ſit inhoneſtum. Seneca. Quid eſt ſeuiſſimum F
homini ipſe homo. Et notanꝛ hic tres hoſtes hominis.ſ. Tres ho-
mundus.vnde dicit. (Quid multipli.ſunt.) Item demo ſtes hoīs.
nes de quibus dicit. (multi inſur.) multi enim ſunt. Apo
cal.ix. Vigies milies dena milia audiui numerum eorum
(inſurgunt) Iob.ix. Obſederūt in gyro taber.mea.inſur
gunt autem ſine cauſa. Eſaie.lij. Aſſur abſq3 vlla cauſa ca
lum.eſt.e. (multi dicunt) per hoc notantur carnis ſugge-
ſtiones que dicunt homini (non eſt ſalus ipſi ⁊c̄.).i.non
potes euadere quin cadas in peccatū:de iſtis diciꝛ. Nul-
la peſtis efficatior ad nocendum q̄3 familiaris inimicus.
hi tres hoſtes Salomonis.iij. Reg.xj. Primus fuit adad G
qui interpretatur teſtis.⁊ ſignificat mūdum qui teſtis eſt Figura
ſue prauitatis Naū.iij. Omnis qui vide.te.reſi.a te. Gre-
gorius. Contemnendus eſſet mundus iſte etiam ſi cūcta
proſpera haberet:⁊ cum tot aduerſitatibus pulſat:cū tot
calamitates ingenuat:quid aliud q̄3 vt non ametur.cla-
mat. Secundus fuit Razon qui interpretatur myſticus:
vel ſacrans qui in ſuo caſu miniſterium vobis dedit:vt in
ſanctitate maneamus. Hic fuit princeps latronum: de q̄
bus Iob.xxx. Simul venerunt latrones eius.id eſt dya-
boli:⁊ fecerunt ſibi viam per me. Tercius fuit Ieroboā:
qui interpretatur ſeruus diiudicandus ⁊ ſignificat carnē
de qua Prouerbiorum.xxix. Qui delicate a puericia nu-
trit ſeruum ſuum. Poſtea ſentiet eum contumacē:⁊ ideo
eſt diiudicandus per diſciplinam. Eccleſia.xxxiij. Seruo
maliuolo tortura ⁊ compe.mit.illum inope.ne va. (tu au
tem domine ſuſceptor meus es (vt medicus egrum ſuſci
pit in curam. Pſal. Suſcipe me ſm̄ eloquiū tu ⁊vi. Item
ad cām meā defendēdū Eſa.xxxviij. Dñe vim patior re.
ꝓ me (gl'ia mea) dādo ſtrēnuitatē ꝯſcīe in p̄nti.ij. Cor.j.
Gloria nr̄a h̄ eſt te.cō.n. (⁊ ex.ca.m.) dādo gloriā in futu
ro (voce mea) nō aliena tm̄ ꝯ q̄ſdā q̄ ſꝑ petūt oīes alior:
⁊ ipſi nec orāt nec faciūt q̄re impetrare aliq̄d nō mereāꝛ

ſimiles illis qui noluerunt venire ad nuptias:ſed dicebāt
Rogo te habe me excu. Luce.xiiij. Similiter contra quoſ
dam qui nunq̄ꝫ voce ſua clamāt in eccleſia ſua.ſed tm̄ vo
ce vicaria (ad dn̄m) qui omnia poteſt dare:in hoc notaꝛ
fides in qua debet oratio fundari. Jacobi.j. Poſtulet in
fide nihil heſitans (clamaui) in hoc notaꝛ feruor ex quo
debet procedere oratio.ſic clamabat moyſes tacens Exo
di.xiiij. Quando dictum eſt ei. Quid clamas ad me:⁊ ſu
ſanna Dan̄.xiij.ſicut dicit in glo. Et talem orationem ex
audit dn̄s:vnde ſubdit (⁊ dn̄s exau.⁊c.) Sequiꝛ.

5 ¶ Ego dormiui ⁊ ſoporatus ſum:⁊ exurre
xi quia dominus ſuſcepit me.

H
Mors cri
ſti q̄re ſom
nus dꝛ.

(dormiui) ſomno paſſionis.i.mortuus fui: ⁊ dicit mors
xp̄i. Somnus quia breuis fuit. Hieremie.xxxj. Quare de
ſomno ſuſcitatus:⁊ ſomnus meus dulcis fuit mihi:quia
placuit mihi paſſio.ſimiliter mors ſanctorum Johis.xj.
Somnus dicit:⁊ ſicut homo poſt ſomnum melior ⁊ for
tior ſurgit:ſic xp̄us poſt mortem melioratus ſm̄ humani
tatem ⁊ glorificatus ſurrexit.⁊ hec dormitio domini ſigni
ficata eſt Gen̄.ij. Quando dormiuit adam:⁊ de latere dor
mientis formata eſt eua:ſic ⁊ xp̄o dormiente in morte:de

Figura

latere eius formatio eccleſie exiuit.ſcꝫ ſacramenta. Item
hoc ſignificatum eſt Gen̄.xxviij. In dormitōe Jacob.po
ſtea oſtendit premia mortis eius. Primum fuit in ſepul
chro de quo ſubdit (⁊ ſoporatus ſum) in corde terre ſm̄
aliam litteram.ſomnum cepi. Secundum fuit in reſurre
ctione.de quo dicit. (⁊ exurrexi) tercia die. Pſ̄. Tu cog
nouiſti ſeſſionem meā ⁊ reſurrectionem meā. Terciū fu
it immortalitas.de quo ſequiꝛ (⁊ dominus ſuſcepit me)
quaſi merito ſurrexi (quia dn̄s pater ſuſcepit me) in ean
dem gloriam. Pſ̄. Suſcipe ſeruum tuum in bonum.hoc
fuit in aſcenſione xp̄s dormitauit ante paſſionem:dormi
uit in paſſione:euigilauit in reſurrectione:⁊ ſemꝑ vigila
bit. Hiere.j. Virgā vigilantē ego video (⁊ quia dominus
ſuſcepit me.

6 ¶ Non timebo milia ppl̄i circūdantis me:
exurge dn̄e ſaluum me fac deus meus.

(nō time.) de cetero (milia populi circum.me) pendentē
in cruce. Tren̄.iij. Edificauit in gyro m.⁊c.ſed q: hec om
nia habuit xp̄s a deo:ideo orat ꝓ iſtis: ⁊ maxime ꝓ reſur
rectione ſubdens (exurge dn̄e).i.fac me exurgere a mor
te quod planius exponit: (ſaluuꝫ me fac deus meus.) ſcꝫ
a morte ſuſcitando. Pſ̄. Non derelinques animam meā
in infernuꝫ:nec dabis ſanctū tuum videre corruptionē.i.
putrefactionem.ſed qm̄ nō eſt ꝑfecta liberatio niſi cōfun
danꝛ inimici.⁊ exaltenꝛ amici:ideo poſtmodum oſtendit
duplicem confuſionem inimicorum. Prima eſt ꝑ captiui
tatem de qua dicit.

7 ¶ Qm̄ tu ꝑcuſſiſti omnes aduerſantes mi
hi ſine cauſa:dentes peccatorū contriuiſti

(ꝑcuſſiſti) cōtinuo (Non timebo milia populi ⁊c.) (qm̄
te ꝑcuſſiſti) ꝑ Tytum ⁊ Veſpaſianum (omnes aduerſan
tes mihi ſine cauſa).ſ.iudeos:vł ꝑcuſſiſti in p̄ſenti in ani
ma:in futuro in anima ⁊ corpore. Scd̄a ɔfuſio eſt per op
p̄ſſionem cordis de qua ſubdit (dētes peccatorum ɔtri.)
.i.maledicta verba eorum in irritum deduxiſti.ꝙ magna
confuſio fuit eis (vel dentes pec.contri.) inciſiuos.ſ.prin

I
Dētes mł
tiplr dicūꝛ

cipes:vt herodem pylatū ⁊ cayphā ⁊ alios. Nota ꝙ den
tes dicūꝛ principes malorꝫ:vt hic. Itē raptores dicūꝛ dē
tes Job.xix. Conterebā molas iniqui.⁊ den.il.au.p̄.⁊ hi
ſunt dentes inciſiui q̄ p̄dam capiunt.molares ſunt cōſen
tientes raptoribus qui capta comedunt. Item dentes di
cunꝛ detractores. Pſ̄.lvj. Dentes eorum arma ⁊ ſa. Itē
dentes dicunꝛ expoſitores ſacre ſcripture. Can̄.iiij. Den
tes tui ſicut den.ton.que aſ.de laua.

8 ¶ Domini eſt ſalus:⁊ ſuper populum tuuꝫ
benedictio tua.

(ſalus) more pſalmorū qui agunt de paſſiōe incepit a tri
ſticia ⁊ terminaꝛ in leticia cōtinuo.nō ſūt timēdi pctōres
(q: dn̄i eſt ſalus) nō il. (⁊ ſup ppl̄m tu.) O dn̄e eſt vel ſit
ſupple (bn̄dictio t.).ſ.dextre:q̄ gr̄e in p̄nti ⁊ glorie in futu
ro:⁊ eſt hic Methaplaſmus mutatio ꝑſone:qd̄ ſepe fit in
pſalmis. Moraliter pōt exponi de cōtēplatiuis (ego dor

Moraliter

miui) in cōtemplatōe in qua ſenſus liganꝛ: ⁊ ab actibus
ſuis ſuſpēdunꝛ. Can̄.ij. Ego dormio ⁊ cor.m.vi. (⁊ ſopo.
ſum).i.detentus in cōtemplatiōe.multi dormiūt qui non
ſoporanꝛ:ꝫ ſtatim euolat cōtemplatio Dan̄.ij. Vidit na
bucho.ſom.⁊.ſ.fu.ab eo.ꝫ ſoporaꝛ qui in ea detineꝛ:⁊ qn̄
euigilat cito obdormit.detineri ⁊ ſporari volebat ſpōſam
ſpōſus dicēs. Can̄.viij. Adiuro vos filie hierlm ne ſuſcite
tis neq̄ꝫ eui.ſa.di.do.ip.ve. Duo aūt ſunt genera cōtēpla

K
Duo ſunt
genera ɔtē
plationis.

tionis. Primū eſt circa humanitatē xp̄i:vt circa incarna
tionem paſſionē ⁊ hmōi. Scd̄m eſt circa diuinitatem. De
primo dictuꝫ eſt (ego dor.⁊c.) De ſcd̄o ſequiꝛ (exurrexi)
ad diuinitatem.ſ.cōtemplandā.ad hoc enim oportet ꝙ ani
ma exurgat ⁊ ſupra ſe aſcēdat. Tren̄.ij. Leuauit ſe ſupra
ſe in mentis exceſſum ꝙ fit cum affectus ad id aſpirat et
id odorat ⁊ p̄guſtat qd̄ rō comp̄hendere nō pōt.⁊ hoc nō
pōt homo niſi dn̄s trahat eum. Can̄.j. Trahe me poſt te:
vnde ſequiꝛ (⁊ dn̄s ſuſce.me) De hac duplici cōtemplati
one Can̄.viij. Leua eius.i.illa q̄ circa humanitateꝫ facta
ſunt ſub capi.m.quaſi puluinar:⁊ dextera illius.i.diuini
tas amplexa.me trahendo ad ſuperiora:⁊ tūc (nō time.⁊c)
in cōtemplatiōe enim q̄ſi in turre habitat homo. Job.xvij.
Libera me dn̄e ⁊ po.me iuxta te ⁊c.⁊ vt ſupra dictum eſt
fruſtra iaciꝛ re.ante ocu.pen. Prouer.j. (Nō time.ergo
milia ppl̄i circa me).ſ.tentationū:delectationum ⁊ hmōi:
q: guſtato ſpū in cōtemplatōe:deſi.oīs ca.⁊ vt in eo ꝓfici
am (exurge dn̄e).i.exurgere me fac:⁊ ita (ſaluuꝫ me fac)
in p̄nti a culpa:in futuro a pena. Vel aliter.vt in p̄miſſis
verbis noteꝛ ſimul cōtemplatio ⁊ actio. (Ego dormiui ⁊
ſopo.ſum) in cōtemplatōe:vt dictum eſt (⁊ exur.) ad acti
onem. Can̄.vij. Egrediamur in agrum cōmoremur in vil
lis mane ſur.ad vi.⁊ hoc feci (q: dn̄s ſuſce.me) in curam
vn̄ in p̄dicta auctoritate Canti.ſequiꝛ:ibi dabo tibi vbera
mea:⁊ ꝓpter hoc (nō time.milia ppl̄i cir.me) qn̄ enim egre
ditur homo ad actiuā:tunc inſurgūt tentatiōes:vn̄ Gen̄.
ix. Oꝛ illi mali hoīes circuibant hoſtium. Loth tn̄ q̄ꝫtum
cunq̄ꝫ confidat homo:debet dn̄m rogare:alioquin p̄ſum
ptio eſſe:vnde ſubdit (exurge dn̄e ſaluū me fac deus me
us) ⁊ ſubiūgit tria que debet quilibet facere in orōne ſua

L
Tria que
debet qui
libꝫ facere
in orōne.

Primum eſt gratiarum actio:ibi (qm̄ tu ꝑcuſſiſti omnes
aduer.mi.ſine cauſa den.pec.contri.) Scd̄m eſt non p̄ſu
mere de ſuis viribus:ſed potius deſperare ꝙ notatur:ibi.
(domini eſt ſalus) nō hoīs. Tercium eſt ſperare in domi
no qd̄ notaꝛ:ibi. (⁊ ſup popu.tuum ben.tua) quaſi nō de
relinquis ſperantes in te. ſic orauit Joſaphat.ij. Parali.
xx.dicens. Nonne tu deus noſter interfe.omnes habita.
ter.huius co.populo tuo:⁊ dediſti eam ſemini abrahe ⁊c.
ecce primum. De ſcd̄o ſubdit. In nobis quidem non eſt
tanta fortitudo:vt poſſimꝰ huic multitudini reſiſtere q̄liꝛ
ruit ſuꝑ nos. De tercio addit. Sꝫ cū ignoremꝰ.q̄d agere de
bemaꝰ h̄ ſo.ha.reſi.⁊c. Pōt aūt totꝰ iſte pſalmus legi i ꝑ

M
Eccłia tri
plicē habu
it inimicū:
et q̄rtū ex
pectat

ſona eccleſie ſm̄ glo. Sed notandum ꝙ eccleſia tripliceꝫ
habuit inimicum ⁊ quārtum expectat.ſ.antixp̄m. Primo
habuit manifeſtos perſecutores in tempore martyrum.
Secundo fraudulentos hereticos. Tercio falſos fratres
Prima fuit a timore nocturno:ſed iſta depulſa eſt in pati
entia martyrum ſecuta eſt alia que fuit a ſagitta volante
in die:⁊ hec remota eſt in ſapientia ſanctorum Auguſti.⁊
Hiero. Hylarij ⁊ ceterorum:⁊ ſecuta eſt tercia.ſcꝫ falſo
rum fratrū que eſt a negocio perambulante in tenebris:
⁊ hec eſt peior alijs:vnde de ea diciꝛ Eſa.xxxviij. Ecce in
pace amaritudo mea amariſſima. Quarta perſecutio:cō
ſtabitur ex his tribus.hoc erit a demonio meridiano. Di
cit ergo eccleſia. (Domine quid multiplicati ſunt qui tri
bulant me) ſcilicet tyranni heretici:⁊ preter hos multipli
catos (multi inſurgūt aduerſus me).ſ.falſi fratres (mul
ti dicunt anime mee nō eſt ſalus ip.in de.eius) vnde ali
bi:dum dicunt mihi per ſingulos dies. Vbi eſt deus tuꝰ.
infideles dicūt voce:ꝫ falſi fr̄es ope ꝙ peius eſt:ꝫ ɔ tales
vnicū eſt remediū dicere qd̄ ſequiꝛ (Tu aūt d.ſuſ.m.es)
vn̄ alibi:miſit d̄ ſummo:aſſumpſit me. Primo ſuſcepit ꝑ
cauſam qn̄ naturam noſtram aſſumpſit. Scd̄o ꝑ effectū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſcʒ baptiſmo: q̄n de filiȷs ire facti ſum⁹ filiȷ regni. Tercio fracto pacto baptiſmi ſuſcipit p pniam ad pfectū. Quarto ſuſcipiet ad pfectum in gloriam. Joh. Accipiam vos ad meipm: ⁊ vere es ſuſceptor meus: (q: ⁊ gloria mea.) vnde ad Gala. vj. Mihi abſit gloriari niſi in cruce dn̄i noſtri ieſu xp̄i (⁊ exal. ca. m.) .i. xp̄m qui ē caput eccleſie (vel caput) .i. mentem ⁊ rōnem more natātis in aqua. eccleſia em̄ eſt arcturus qui ſepe vergit: ſed nō immergit: hec eſt nauicīa petri fluctuās inter pcellas: ſʒ nō ſubmergit. ⁊ q: exaltauit (voce mea) q̄ntum ad meipm (clamaui) q̄ntum ad primū (⁊ ita exau. me de mon. ſ. ſ.) .i. de xp̄o vel de ſua iuſticia: ⁊ quare ſit ei clamādum ſubiūgit dicēs: (ego dormiui) peccando (⁊ ſopo. ſum) contemnendo (⁊ exurrexi) p gratiā (q: dn̄s ſuſce. me) p pniam. Et nota q eſt ſomnus nature: ſomnus culpe: ſomnus grē: ſomnus glorie. Somnus nature cōmunis eſt nobis cum brutis. de quo dicitur Plus vigila ſp ne ſom. dedi. eſto. ⁊ iſte pt eē ſomn⁹ culpe: ſi modum excedat: de ſomno culpe dicit: dormierūt ſomnum ſu. ⁊ nihil inue. oēs vi. di. in ma. ſ. Apoſto. qui dormiunt nocte dormiunt de ſomno grē. Can. ij. Ego dormio ⁊ cor me. vi. ⁊ in Ps. Si dormiatis inter medi. cle. De ſomno glorie dicit Act. vij. q Stephanus obdormiuit ī dn̄o: ⁊ Noli plora. mortuū. ⁊. q: dormit in dn̄o. Sequit. (Non ti. mil. po. cir. me: q: dn̄s ſuſcepit me: ergo (non ti. mi. po. cir. me) .i. pſecutorum hereticorū. Falſorum fratrum (exurge dn̄e) .i. fac me exurgere a viciȷs. (ſaluum me fac deus meus) ne cōſentiam illis ⁊ hoc facies (q̄m tu pcuſ. oēs aduer. mi. ſi. cā.) Tyrānos hereticos. (dentes pecca. contri.) .i. pncipes eorū: quoſdam p pniam: quoſdā p punitionem: vt herodem cayphamr ⁊ alios iſti coterunt: ſʒ (dn̄i eſt ſalus) ⁊ hoc cantet eccleſia: ⁊ vt ſit ſupple (ſup po. tu. be. t.) grē in pn̄ti ⁊ glorie in futuro.

M Somnus multiplex.

Pſalmus IIII

Ps. 4.

CUm inuocarem exaud.) Titulus in finem ps. cantici Dauid iſtud ad lrām exponit de Dauid: ſed melius eſt vt myſtice exponat. Finis quadrupliciter dicit.

A Finis quadrupliciter dicitur

¶ Conſumptio vt cum dicit: finita eſt candela. Item
¶ Xps. ps. Omnis cōſummationis vide finem. Item
¶ Conſummatio. vt cum dicit: finita eſt domus.
¶ Plenitudo tpis Gal. iiij. Cum venit plenitudo tpis miſit deus filium ſuū ⁊c. Tituli ſenſus eſt hic. Ps. iſte dirigens nos in finem .i. xp̄m qui eſt finis in pn̄ti ad iuſticiā in futuro ad coronā. Ps. cantici. q. di. poſt mentis leticiā inuitat nos ad bonam opationē: ⁊ eſt pprie pſalmus muſici inſtrumenti ſonus. cāticum v̄o ſonus humane vocis q̄nq; ſicut dicit glo. cātabat illo muſico inſtrumēto an̄ archam dn̄i q̄nq; pcinebat ps. tm̄: ⁊ q̄nq; precinebat ps. ⁊ ſequebat canticum: ⁊ tunc dicebat canticum ps. vt p genitiuum intelligat precedens: quandoq; fiebat ecōuerſo: ⁊ tunc dicebat ps. cantici. ſcʒ cōſecutiuus: ⁊ hoc totum myſticum eſt: q̄nq; enim in iuſtis precedit bona operatio: et ſequitur mentis leticia: quandoq; ecōuerſo: quod facere in pſalmis ſepe inſtruimur: vt in hoc quia primo agit de mētis leticia. ſcd̄o de opatōe bona: ibi. ſ. (ſacrificate ſacrificium) q ſequatur aliquūdo leticia mentis bonam operationem. habetur Ex Ps. in cuſtodiēdis illis retri. mul. quod bona operatio ſequatur dicit Gregorius. Amor dei magna operat ſi eſt. ſi autem renuit operari amor nō eſt: inuitās ergo nos pph̄eta ad predicta duo dicit. (Cum inuocarem ⁊c.) Supra inſtruxit nos pph̄eta in fide: ſed q̄a vt dicit Jacobi. ij. Fides ſine operibus mortua eſt. ideo in hoc ps. inuitat nos ad operādum. Et eſt ps. iſte tripartitus. In prima parte inuitat nos pph̄eta ad leticiam mētis: ibi. (Cum inuocarem.) In ſecunda ad bene agere ſiue intellegere: ibi (⁊ ſcitote.) In tercio ad bonam operationem: ibi (Sacrificate) Agens ergo de leticia ſpirituali q̄ conſiſtit in cultu dei: redarguit ydolatras: ⁊ inuitat nos ad colendum deum: ⁊ hoc multis de cauſis eſt faciendum Prima eſt q: facilis eſt ad indulgendum. vnde dicit.

B Pſalmi multiplicit cātabant.

¶ Cum inuocarem exaudiſti me deus iuſticie mee: in tribulatione dilataſti mihi.

¶ Secunda eſt quia eſt facilis ad dandum: ibi (deus iuſticie mee) ſupple dator. Tercia quia eſt facilis ad protegendum: ibi (in tribulatione dilataſti mihi) id eſt liberaſti me Dicit ergo (Cum inuocarem) id eſt intus habitum p gratiam. ⁊ ad amplius habēdū vocarem. quidam eum vocat nec intus habitum nec habendum vt fures ⁊ peccatores qui cum orant vt habeant facultatem explendi nequicias ſuas. Aliȷ eum vocant nō intus habitum: ſed habendum vt quidaʒ qui ſub deo peccant: ⁊ tamen a piȷs lachrymis nō recedunt: Nec dico quod per merita talium gratia infundat eis: ſed per aliorum qui iam intus deum habēt de quibus Joelis. ij. Omnis quicunq; inuocauerit nomen dn̄i ſaluus erit. Hic nota vt diximus q dn̄s eſt facilis ad indulgendum. Eſaie. lxv. Anteq; clamet ego exaudiam. Ps. Aures eius in p̄. e. Sed nota q illos exaudit qui inuocant. id eſt intus vocant vt diximus. Quidam enim extra vocant dn̄m qui vocant eum p temporalibus. ⁊ tales nō exaudit dn̄s quia non petunt ad ſalutem. Oſee. v. In gregibus ſuis ⁊ in ar. ſuis vadent ad querendum dn̄m ⁊ non inue. Et ideo debemus inuocare .i. interius vocare p ſpiritualibus. Joh. xvj. Petite ⁊ accipietis vt gaudiū veſtrum ſit plenum (Exaudiuit) .i. meritis audiuit: vel extra me. vel ad exitū audiuit: vel extra petitū audiuit vt zachariam Luce. j. Cui datus eſt filius: ⁊ de Salomone cui date ſunt diuitie ⁊ gloria. Et nota q exaudiuit deus quoſdam q̄ntum ad votum tm̄: vt demōes Mathei. viij. Mitte nos in porcos. Quoſdam q̄ntum ad votum ⁊ meritum ⁊ nō q̄ntum ad exitum: vt ſanctos patres petentes vitam eternam: quos exaudiebat q̄ntum ad votum ⁊ meritum: quia cōcedebat eis ⁊ in lymbo ponebat eos: ſed nunq; tamen ad exitum quia non ſtatim euolare poterant. Quoſdam q̄ntum ad votum meritum ⁊ exitū vt modernos iuſtos qui ſtatim euolant. (Deus iuſticie mee) Intranſitiue poceſt legi .i. qui eſt iuſticia mea: vel tranſitiue (iuſt. cie mee) dator: multiplicator: pfector: remunerator. Uel ſm aliam lrām legitur in ſcd̄a perſona (exaudiſti) ſed (exaudiuit (eſt vera littera ⁊ melior. Unde familiarius ſub metapſalma a quo ſit exauditus ſubdit: (in tribulatione dilataſti mihi) Hic penes charitatem attenditur que n[illegible]o nis flatu tribulationis dilatatur: ſicut carbo ex flatu magis accenditur: ⁊ ſicut aurum ſub malleo dilatatur. Gregorius. Ignis flatu premitur vt creſcat. Ps. Dum ſuperbit impius incēditur pauper. Et ſunt quidā qui tam paruam habent charitatem q in modum candele ad flatum tribulationis extinguūt. Dilatat aūt tribulatio multis rationibus. Prima eſt quia bonam conſcientiā augmentat Rom. v. Tribulatio patientiam operat pa. pbationem. pbatio v̄o ſpem: ſpes autem nō pfun. Greg. Tanto ſpes in deum ſolidior ſurgit: quanto quis p eo grauiora ſuſtulerit. Secūda ratio eſt q: augmentat charitatem que habet naturam ignis: que augmentat ex flatu Luce. xij. Ignem veni mittere in terram: et quid volo niſi vt ardeat. Eſaie. liiij. Ecce ego creaui fabrum. id eſt perſecutorem ſufflan. in igne. p. Tercia eſt quia cauſam anguſtiandi: id eſt peccatum remouet. Sapiētie. iij. Tanq; aurum in fornace probaui illum. Prouer. xxv. Aufer rubiginem de argento. Quarta propter coronam quam ex tribulatiōe expectat patiens. Job. xxix. Sicut palma multiplicabo dies. Item Gregorius. Conſideratio premiȷ minuit vim flagelli. ij. Thimotheū. iiij. Bonum certamen. Et nota q triplex eſt dilatatio in bono: ⁊ triplex ſimiliter in malo. ſcilicet cordis: oris: operis. De dilatatiōe cordis ⁊ oris. ij. Corinthior. vj. Os noſtrum patʒ ad vos o corinthȷ: cor eīm dilatatū eſt. De dilatatōne operis Ps. Dilataſti greſſus meos ⁊c. Iſta dilatatio ſignificata eſt per deambulatoria Ezechielis in templo. Similiter triplex ē dilatatio in malo cordis: cum quis cogitat varia ⁊ multa. Eccleſiaſtici. x. Proiecit in terra intima ſua. Oſee. x. Diuiſum eſt cor eorum nunc interibunt. Oris Pſal. Dilatauerūt ſuper me os ſuum. Et alibi. Sepulchrum patens eſt guttur eorum Hieremie nono. Extenderunt linguam ſuam quaſi arcum mendaciȷ ⁊ non veritatis. Operis: quando per cam

C Qualiter deus diuerſimode inuocatur ⁊ oratur.

D Qualiter deus exaudit orātes diuerſimode.

E Fruct⁹ tribulatōnis

F Dilatatio triplex ī bono ⁊ triplex in malo.